



TILVÆKST Grovfoder nr. 9, 15. april 2025

Indhold

- **Mark**
- Etablering af majs
- Ukrudtsbekæmpelse i majs før fremspiring – T0-sprøjtning
- Ukrudtsbekæmpelse i byg/ært-helsæd med kløvergræsudlæg
- Ukrudtsbekæmpelse i udlæg af kløvergræs og lucerne i dæksæd af korn UDEN ærter
- Aktuelt i hestebønner og ærter med udlæg af kløvergræs og lucerne
- Planteværnsaftaler
- Afpudsning af vedvarende græs med/uden PLG-aftale
- **Regler og tilskud**
- Ansøgningsfrist for Fællesskema
- Såningsfrist blomster- og bestøverbrak
- Ny app fra Styrelsen

MARK

Etablering af majs

Af planterådgiver Peter Siebert

Vi er nu midt i april, og jordtemperaturen er stigende efter en lang periode med stabilt, tørt vejr. De første majs er blevet sået, men du kan stadig nå at optimere dit såbed og din etablering af majs.

I nedenstående bringer vi vores vanlige artikel om etablering af majs. I det store hele er der ikke noget nyt under solen, og anbefalingerne er de samme som sidste år. Derfor svarer artiklen med mindre tilpasninger i store træk til den, vi bragte sidste år.

Flere har nok bemærket at majssåningen så småt er startet op i enkelte dele af landet. Det er fristende at starte majssåningen tidligt i år med det vejr og føre, der indtil nu har været. Husk dog på, at majsene ikke tåler kolde forhold særligt godt og særligt ikke i de tidligere vækststadier. Når dette nyhedsbrev bliver sendt ud, vil vi nærme os midten af april måned, og påsken vil være lige om hjørnet. Hvis vejret fortsætter lunt og tørt, vil det optimale tidspunkt for majssåning også nærme sig hurtigt. Men vær også opmærksom på, at desto tidligere der sås desto større risiko for nattefrost og kølige forhold i den tidligere vækstperiode for majs.

Hvis de lune og tørre forhold fortsætter, bør det prioriteres højt ikke at få udtørret såbedet forud for majssåningen. Sørg derfor for at pakke jorden umiddelbart efter jordbearbejdning, så jorden bibeholder fugten og giver majsene gode spiringebetingelser.

Jordtemperatur

En af de vigtigste parametre og rettesnor for, hvornår majsene skal sås, er jordtemperaturen. Tommelfingerreglen er, at jordtemperaturen skal være minimum 8 °C i 10 cm's dybde, og at prognosen for jordtemperaturen skal være stigende, ligesom der ikke bør være udsigt til større nedbørsmængder. Hvis der kommer en våd og kold periode lige umiddelbart

efter såning, er det bedre at vente til forholdene igen bliver bedre (lunere). En våd jord er kold og med minimalt luftskifte. En lidt mere tør jord har større temperaturudsving, da jorden har et bedre luftskifte. Det er i høj grad de lidt højere temperaturer, som følge af temperaturudsving mellem dag og nat, som sikrer, at majsens fremspirer hurtigere. De 8 °C er ikke optimalt, hvis det er konstant, og er der ingen temperaturudsving, vil fremspiringen også tage lang tid selvom kravet til jordtemperatur, ifølge den generelle tommelfingerregel er opfyldt.

I nedenstående figur ses de aktuelle jordtemperaturer for Agerbæk, Herning og Ribe. Jordtemperaturen bliver målt under græsdække i 10 cm's dybde. Hvis du selv vil tage en måling i din kommende majsmark, er det vigtigt, at du måler temperaturen på flere tidspunkter i løbet af dagen. Temperaturen vil svinge hen over døgnet, og som nævnt er en løs jord/tør jord mere udsat for temperaturudsving end en fast og lidt vådere jord. Lad dig derfor ikke snyde af en forholdsvis høj jordtemperatur midt på dagen.

Du kan løbende følge den aktuelle jordtemperatur i dit område på dette link.

Jordtemperaturen kan også ses i FarmTracking i bjælken over marken, ved at trykke på marken. Jeg har dog selv haft udfordringer på min Samsung telefon med at få den til at vise den samme jordtemperatur, som på ovenstående link. Jeg har ikke fundet årsagen til uoverensstemmelsen endnu, så det bedste råd er at sammenholde temperaturen i FarmTracking med ovenstående link.



Figur 1 Aktuel jordtemperatur den 14. april og femdøgns-prognose for Agerbæk, Herning og Ribe (Kilde: SEGES)

Nedvisning af græs og efterafgrøder

Der er efterhånden mange majsmarker, som etableres uden forudgående pløjning - og ofte med et godt resultat. Dyrkes majs uden pløjning, er det meget vigtigt at få nedvisnet den grønne stub af efterafgrøder, græsmark eller lignende, inden jordbearbejdning påbegyndes. Det er utopi at tro, at en græsefterafgrøde kan harves i stykker og ikke vil gro igen, når majs bliver sået.

Hvis der er tale om en græsmark, der skal omlægges til majs, ville det være at foretrække, at græsmarken bliver nedvisnet sidst på efteråret efter det sidste slæt. Men de fleste vælger at søge bioordningen "Miljø- og klimavenligt græs" med tilskud på 1.500 kr./ha for græsmarker ældre end to år, hvor reglerne siger, at markerne skal ligge i hele kalenderåret. Derfor kan græsmarker ofte først nedvisnes i det tidlige forår. Formålet med nedvisningen er at gøre jorden mere håndterbar og lettere at arbejde i, når græstørven er begyndt sin omsætning og dermed slipper jorden bedre.

Hvis du stadig har græsmarker eller græsefterafgrøder, som ikke er nedvisnet på nuværende tidspunkt, og som måske ikke bliver nedvisnet, fordi der pløjes, så bør du have i tankerne, at græsset frem mod jordbehandling bidrager til et større vandforbrug end den nedvisnede eller harvede mark. I 2024 var det netop en "hjælp" at have en afgrøde til at bruge noget vand, men i 2025 med de nuværende tørre forhold, bør du være meget opmærksom på, at det kan udtørre såbedet forud for majssåningen, hvis ikke der kommer tilstrækkelig med nedbør. Det kan derfor være aktuelt at lave en nedvisning for at standse væksten.

Det er ikke alle som bruger nedvisning med glyphosat af efterafgrøder og græs; nogle nøjes fortsat med at pløje. På nuværende tidspunkt vil effekten af at bruge glyphosat til nedvisning, fortrinsvis have effekt på at nedvisne marken, og kun i mindre omfang på at sætte gang i efterafgrødens omsætning, som normalt gør jordbearbejdningen noget nemmere. Dog kan det stadig være en god idé at anvende glyphosat til nedvisning af græs og græsefterafgrøder i foragre og sammenpløjninger i det pløjede system, så der sikres en optimal destruktions i de områder, hvor ploven ikke altid gør sit arbejde tilfredsstillende.

Jordbearbejdning forud for majs

Forud for etablering af majs skelnes der imellem dyrkningssystemet i forhold til rækkefølgen for jordbearbejdning og

gylleudbringning.

I pløjede systemer udbringes husdyrgødningen før pløjning af marken. Sørg for at pakke jorden tilstrækkelig efter pløjning, således at såbedet ikke bliver for tørt med en for dårlig fremspiring til følge. Anvendes der ikke jordpakker i forbindelse med pløjning, skal jorden på anden vis pakkes hurtigst muligt efter pløjning.

I et etableret harvet system, harves der ned til 15 cm's dybde ad én til to gange inden gylleudbringning. I harvede systemer bør der som hovedregel anvendes glyphosat til nedvisning af græsefterafgrøde eller overvintrende ukrudt inden jordbearbejdning. Afhængig af forfrugt og stub startes der efter nedvisningen med en øverlig harvning, som kan rykke græs eller græsefterafgrøde i stykker. Undgå at første opharvning bliver så dyb, at det giver mange store løse græstørv, som gør det svært at lave et ordentligt såbed. Efter den første øverlige jordbearbejdning kan der arbejdes ned i en dybde på 15 cm. Når marken er nogenlunde opharvet efter 1-2 harvninger udbringes gyllen. Alt afhængig af hvilken gyllenedfælder, der er anvendt i marken og resultatet heraf, kan der laves en dybdeharvning for at løsne jorden efter gyllevognen og lave et ordentligt såbed til majssåningen.

Er du i de første år med det harvede system, kan det give mening at dybdeharve ned under den tidligere pløjesål, men det er en vurdering, som skal foretages i den enkelte mark. Er pløjesålen brudt, er der ikke behov for at gå dybere end 15 cm. Ligeledes kan det være nødvendigt at løsne i gamle spor og lignende. Husk dog på, at det er at foretrække at udbedre strukturskade i tør jord, da risikoen for en ny genpakning er større i en våd jord. Selvom jorden mange steder også er ret tør for årstiden under pløjelaget, er det noget, du bør være opmærksom på.

Har du planlagt at anvende placering af gylle, hvor alt gyllen placeres 10-12 cm under majsrækken, udføres alt jordbearbejdning inden gylleudbringning uafhængigt af, om det er i et harvet eller et pløjet system.

Såning og udsæd

Første kriterie er at få afstemt, hvor mange frø der skal sås. I nedenstående tabel kan du se SAGRO's vejledende anbefaling til frøantal i forhold til majsens formål. I TILVÆKST Grovfoder nr. 2 bragte vi en artikel med Landsforsøgene 2024. Et af forsøgene fra 2024 var et forsøg med plantetal i majs. Konklusionen på forsøget var, at resultaterne ikke giver anledning til justering af vores anbefaling, som derfor er uændret fra 2024.

Tabel 1 Frøantal for helsæd-, kolbe- og kernemajs under lune og kolde forhold. (Kilde SEGES, tilpasset af SAGRO)

Anvendelse/sortgruppe	Lune forhold [frø/ha]			Kolde forhold [frø/ha]		
	Tidlig	Middeltidlig	Sildig	Tidlig	Middeltidlig	Sildig
Kolbe-/kernemajs	90.000	-	-	80-85.000	-	-
Helsædsmajs	110.000	100.000	100.000	100.000	90.000	-
Helsædsmajs til biogas	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	-

For manges vedkommende er etablering eller såning af majs en maskinstationsopgave. Det er din opgave sammen med chaufføren at sikre og tilse såmaskinens arbejde. Som udgangspunkt skal du i samarbejde med chaufføren kontrollere to ting: Sådybde og frøafstand.

Sådybde tilstræbes som udgangspunkt at være 4-5 cm. Sådybden kan øges en smule, hvis det er nødvendigt for at finde fugt.

Frøafstanden skal være ensartet og sikre at frøene ikke "klumpsås", hvor to eller tre frø ligger samme sted. Som oftest er dette det sværeste at få indstillet på såmaskinen, da majsfrø kan være lidt kantede og uensartede i størrelse. Sørg derfor altid for at få kontrolleret såarbejdet efter skift til en ny sort eller skift til nyt parti af frø. Nogle majssåmaskiner kan så frøene med en ensartet afstand selv ved ret høj hastighed, mens andre ikke formår det. Ofte er for høj hastighed årsag til uens såning af majsfrøene, mens nogle såmaskiner også er ret følsomme for korrekt indstilling til det enkelte frøparti.

På trods af megen god GPS-teknologi kan der være udfordringer med at radrense eller strigle i majs, hvis ikke arbejdsbredden passer med majssåmaskinen. Såmaskine og radrenser skal derfor have samme antal rækker. Problemet opstår som oftest, hvis der ikke anvendes samme maskinstation til begge opgaver. Dog kan en seksrækket radrenser f.eks. godt bruges, hvor majs, er sået med en 12-rækket majssåmaskine.



Billede 1 Majssåning. Traktoren er monteret med tvillingmontering på alle hjul med en passende bred afstandsring, så majsens kan sås i mellemrummet (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Under såning af majsens er det vigtigt, at traktorens hjulmontering passer mellem rækkerne, så der ikke køres, hvor der skal sås. Selv ved brug af brede dæk og sporløsnere er det svært at undgå en dårligere fremspiring i de majsrækker, som sås i hjulsporene. Brug derfor hellere en tvillingehjulmontering, hvor afstandsring og dækbredde er afpasset til, at majsens sås i mellemrummet mellem hjulene. Hjulene på den bugserede såmaskine bør også være afpasset til at køre mellem rækkerne.

Gødning

De sidste par år er flere begyndt at placere alt gyllen til majsens, da mange bedrifter grundet harmoniregler ikke længere har plads til fosfor i startgødning. Mange maskinstationer har efterhånden også udstyr til at placere gyllen præcist under majsrækken og har gjort sig erfaringer med det. Når alt gyllen placeres under den kommende majsrække, foretages alt anden jordbearbejdning som udgangspunkt forud for gylleplaceringen, som derfor kun efterfølges af majssåning et par dage efter gylleplaceringen.

Ideelt placeres gyllen så tæt på såning som muligt, dog med minimum tre dage imellem gylleudbringning og majssåning, således gyllen kan nå at "sætte sig" inden majssåning. Anvend altid nitrifikationshæmmer ved placering af gylle. Tidligere har anbefalingen været, at der kun skulle bruges halv mængde af nitrifikationshæmmeren ved placering af gyllen, da det blev fordelt i en mindre jordvolumen, men ét forsøg fra Landsforsøgene 2024 har vist, at denne anbefaling ikke holdt stik i 2024. Derfor er anbefalingen justeret til, at der skal anvendes fuld dosering uafhængig af metode til gylleudbringning.

Generel anvendelse af nitrifikationshæmmer giver god mening i en rækkeafgrøde som majs, der først rigtig begynder at optage kvælstof i større mængder ved majsens strækningsvækst i juni måned. Anvend 1,7 L/ha Instinct eller 2,0 L/ha Vizura.

Der anvendes en NP-startgødning på de bedrifter, hvor der er plads til dette i forhold til fosforkvote og gødningsregnskab, eller alternativt svovlsur ammoniak, hvor der ikke er plads til fosfor. Startgødningen placeres traditionelt 5 cm under og 5 cm ved siden af frøet, altså i 9-10 cm's dybde målt fra jordoverfladen.

Udover fosfor er det vigtigt også at sikre, at majsens får tilstrækkelig med kalium. Majsmarker grundgødes som oftest med en stor andel husdyrgødning. På trods af den store mængde husdyrgødning kan der være et behov for supplerende tilførsel af kalium. Kaliumindholdet i gylle kan variere betydeligt imellem gylletyper og opfylder ikke altid afgrødens behov for kalium selv ved tilførsel af store mængder gylle. Anvendes der en større andel fast husdyrgødning vil kaliumbehovet som oftest være dækket. På flere bedrifter anvendes biogasgylle, som oftest har et højere indhold af kalium end rågylle. Men også her kan der være behov for supplerende tilførsel af kalium. En gylleanalyse vil kunne give svar på, om kaliumindholdet i gyllen er retvisende i forhold til det forventede indhold.

Særligt majs med slætgræs som forfrugt har som udgangspunkt et større behov for tilførsel af kalium samtidig med, at tildelingen af husdyrgødning til disse marker som oftest er mindre. Supplerende tilførsel af kalium kan tildeles som K49/Kali50/K50 og kan passende tildeles forud for såning, mens der afventes bedre jordtemperaturer for majssåning.

Fugleskader

I forhold til bejdsemidler imod potentielle angreb af fugle er der ikke noget nyt siden sidste år. Det mest effektive, der er på markedet, er bejdsning med korit, som mange frøfirmaer også tilbyder som "fugle-bejdsning". Bejdsningen er ikke en 100 % sikker løsning, men er det bedste, der er tilgængeligt på markedet. Uheldigvis er det også forholdsvist u hensigtsmæssigt at arbejde med grundet dets toksiske virkning. Vi kan derfor ikke understrege betydningen af, at frøene håndteres forsvarligt og efter forskrifterne, for meget.

Vær særlig opmærksom på at overholde alle forholdsregler, hvis du anvender korit-bejdsede frø. Se nærmere herunder.

KWS majssikring

KWS har lavet et koncept der hedder KWS frøsikring. Konceptet går ud på, at du kan få halv pris på frø ved omsåning i tilfælde af ufor skyldte årsager som vand- og frostska der, spiringssvampe, såbedsproblemer, fugle, insekter og andre skadedyr, sandflugt og sprøjteskader. For at kunne benytte dig af KWS majssikring skal du:

- 1 Du køber frø leveret af KWS.
- 2 Du registrer dig som medlem i myKWS
- 3 Du kontakter KWS før omsåning.

Hvis du får problemer med etablering af dine frø, og ønsker at gøre brug af din KWS-frøsikring, så skal KWS kontaktes inden en eventuel omsåning.

Læs mere om KWS majssikring på dette link

Vandingsspor i majs

Med 2024 vækstsæsonen frisk i erindringen er det "en kamp op ad bakke" at snakke planlægning af vanding. Men hvis vi ser tilbage på majsdyrkning med et lidt længere perspektiv end kun 2024, har det i flere år vist sig, at majsen ofte får et vandingsbehov hen over sommeren – måske i ugerne op til blomstring, hvor den er mest følsom for vandunderskud.

Ofte er det dog svært at få startet vanding af majsen, særligt når det er på et tidspunkt, hvor majsen har en god højde. Majs er særlig følsom for vandunderskud fra tre uger før til tre uger efter blomstring. Majsen blomstrer typisk sidst i juli måned, så perioden omkring den kritiske periode kan meget vel blive tør. Beslutningen om at begynde at vande majs virker for mange noget sværere end at begynde at vande græsmarker eller korn. Det er ikke svært at forstå, fordi det "syner" rigtig meget, at der væltes et par rækker majs for at vande, ligesom det kan give problemer med afsporede vandingsmaskiner, når majsplanterne sætter sig i slangestyrer.

Du kan allerede inden såning gøre det noget nemmere for dig selv at træffe beslutningen om at påbegynde vanding rettidigt ved at lave vandingsspor i majsen. Ved at lave vandingsspor i majsen, hvor der ikke sås majs, er du allerede klar til at vande, lige så snart behovet opstår, og det bliver noget nemmere at tage beslutningen om vanding rettidigt. Modargumentet mod at lave vandingsspor er, at ukrudtet – ikke mindst alm. hanespore – kan tage overhånd, og det er selvfølgelig noget, du skal være opmærksom på. Vandingsspor bør ikke stå utilsåede hen, men bør som minimum tilsås med græs, men vårbyg er også en mulighed. I begge tilfælde noget der giver problemer ved ukrudtsbekæmpelsen, men den kemiske renholdelse er ikke tilstrækkelig til at sikre mod opformering af en stor ukrudtsbestand, hvis der ikke er noget plantetække. Udbyttetabet for de manglende majsrækker i vandingssporet er ikke 1:1, da naborækkerne til vandingssporet vil kompensere for en del af udbyttetabet.

Alternativet til at lave vandingsspor inden såning er at lave et spor i majsmarken inden vanding ved at slå planterne ned, men derved har du også brugt penge på frøene, som ellers kunne være sparet. Når der ingen majsplanter er i vandingssporet, mindsker du også eventuelle problemer ved indtrækning af vandingsmaskinen.

Ukrudtsbekæmpelse i majs før fremspiring – T0-sprøjtning

Af planterådgiver Thomas Harbo

I mange marker er en T0-sprøjtning med DFF/Legacy 500SC/Sempra SC et vigtigt element af årets samlede strategi mod ærenpris-arter.

Sprøjtning med jordmiddel, DFF eller Legacy 500 SC, inden majsens fremspiring er for mange blevet en helt nødvendig del af årets bekæmpelsesprogram mod ukrudt i majs. I oktober 2024 har midlet Sempra SC fået off label godkendelse på linje med DFF og Legacy 500 SC. Du kan finde off label godkendelsen her.

DFF/Legacy 500 SC/Sempra SC har ikke en bred virkningspalette, men giver en sikker effekt mod ærenpris-arter, som mange steder findes i så tætte bestande, at tilfredsstillende bekæmpelse efter fremspiring er meget vanskelig. Fælles for midlerne er, at der må anvendes op til en dosis på 0,075 L/ha, én gang årligt, inden majsens fremspiring.

Med de seneste dages nedbør – og mere i vente hen over påsken – er jorden nu fugtig, hvilket giver optimale virkningsbetingelser for jordmidlet, men ofte har vi erfaret, at effekten selv efter længerevarende tørre forhold er mærkbar. T0-behandlingen giver lidt ekstra tid, inden T1-sprøjtningen skal gennemføres på ærenpris og andet frøukrudt, og måske betyder det, at alm. hanespore er fremme i større tal, så de kan bekæmpes effektivt ved at tilsætte Onyx EC i tankblandingen.

Hvert år diskuteres det, om der skal tages et glyphosatprodukt med i T0-sprøjtningen. Her er vores holdning, at det færdiglavede såbed skal have ligget i minimum en god uges tid, før supplerende tilsætning af glyphosat vil være aktuel; der skal være synligt fremspiret ukrudt, før det er på sin plads at bruge glyphosat. Glyphosat kan selvfølgelig kun anvendes så længe, majsens ikke er fremspiret. Er du lidt foran med at pløje til majsens men harver såbedet op inden såning, vil opharvningen "nulstille" det fremspirende ukrudt.

Er det aktuelt at anvende glyhosat i dine marker, vil en lav dosis på 200- max. 360 g aktivstof pr. ha være tilstrækkelig. Husk, at du kun må anvende det enkelte produkt én gang pr. vækstsæson.

Ukrudtsbekæmpelse i byg/ært-helsæd med kløvergræsudlæg

Af planterådgiver Thomas Harbo og Vivi Ernsten

Ukrudtsbekæmpelse i kløvergræsudlæg med Fighter 480 eller Basagran SG skal ske på småt ukrudt og under gode virkningsbetingelser for at opnå tilfredsstillende resultat.

De eneste midler, der er fuldt skånsomme over for kløveren, er Fighter 480 og Basagran SG, som kan anvendes uden hensyn til kløverens størrelse. Den bedste effekt opnås på små ukrudsplanter under gode temperaturforhold. Tankblanding med Stomp CS kan give en effektforbedring på arter som fuglegræs, agerstedmoder og snørlepileurt, når der er god jordfugtighed, men pris/effekt-forholdet samt generelt ugunstige betingelser for jordmidler i foråret gør bred anvendelse uaktuel – i særdeleshed under tørre forhold. Hvis du vælger at bruge Stomp CS, skal frøene være dækket af jord for at undgå, at sprøjtningen påvirker udlægget. Basagran SG indeholder samme aktivstof, som Fighter 480. Basagran SG indeholder næsten dobbelt så meget aktivstof pr. kg, som der er i en liter Fighter 480. Se standardløsninger i tabel 3, som er tilladt i byg/ært helsæd med kløvergræsudlæg.



Billede 2 Nyfremspiret byg/ært-helsæd med kløvergræsudlæg (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Fighter 480 har fået ny godkendelse/etikette; dog er det fortsat Fighter 480 med gammel etikette, som kan fås på markedet i 2025. Tidligere off-label godkendelser er trukket tilbage, hvorfor det fortsat er vigtigt, at du altid læser etiketten inden brug af midlet. Selvom det kun er Fighter 480 med gammel etikette, som kan købes, er der ikke uanede mængder. Det forlyder, at der kun er omtrent halvdelen af den mængde Fighter 480 til rådighed, som normalt indkøbes på et helt år. Derfor vil der allerede i år blive brugt en del Basagran SG.

Tabel 2 Behandlingsfrister i dæksæd med kløvergræsudlæg

Middel	Behandlingsfrist i afgrøde / dæksæd	Stadie	Afstand til [m]		
			Vandmiljø	§3	Veje, boliger, offentlige arealer
Fighter 480 ¹⁾	7 uger	-	2	-	-
Stomp CS	6 uger	11-13	20	-	2
Basagran SG	-	12-14	2	5	1

1) Fighter 480 med GAMMEL etiket.

Max. tilladt dosis af Fighter 480 er 1,5 L/ha i byg/ært med udlæg af kløvergræs henholdsvis 0,67 kg/ha Basagran SG i byg/ært med kløvergræsudlæg.

Tabel 3 Ukrudtsbekæmpelse i byg/ært med kløvergræsudlæg

Middel	Dosering [L/kg pr. ha]	Ukrudtsbestand og bemærkninger
Fighter 480 Renol ¹⁾	0,5-1,0 0,5	Alm. ukrudtsbestand. Min. 12 °C, optimum 20 °C, sol, god luftfugtighed. Morgensprøjtning. Max 1. behandling pr. år.
Fighter 480 Stomp CS	0,5-0,75 0,5-0,75	Som ovenfor, men bedre effekt på agerstedmoder, fuglegræs, hane-kro, rød tvetand og snerlepileurt. God jordfugtighed og 4 timers tørvejr. Max 1. behandling pr. år.
Basagran SG Renol ¹⁾	0,28-0,55 0,5	Alm. ukrudtsbestand. Min. 12 °C, optimum 20 °C, sol, god luftfugtighed. Max 1. behandling pr. år.

1) Renol, MaisOil eller anden "super-olie".

Ukrudtsbekæmpelse i udlæg af kløvergræs og lucerne i dæksæd af korn UDEN ærter

Af planterådgiver Thomas Harbo og Vivi Ernstsén

Ukrudtsbekæmpelse i kløvergræsudlæg med Fighter 480 skal ske på småt ukrudt og under gode virkningsbetingelser for at opnå tilfredsstillende resultat.

Fighter 480 / Basagran SG er de eneste midler, der er fuldt skånsomme over for kløveren, og midlerne kan anvendes uden hensyn til kløverens størrelse. Den bedste effekt opnås på små ukrudtsplanter under gode temperaturforhold. Tankblanding med Stomp CS kan give en effektforbedring på arter som fuglegræs, agerstedmoder og snerlepileurt, når der er god jordfugtighed, men pris/effekt-forholdet samt generelt ugunstige betingelser for jordmidler i foråret gør bred anvendelse uaktuel – i særdeleshed under tørre forhold. Hvis du vælger at bruge Stomp CS, skal frøene være dækket af jord for at undgå, at sprøjtningen påvirker udlægget. Se standardløsninger i tabel 5.



Billede 3 Nyfremspiret kløvergræsudlæg i dæksæd af vårbyg (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Mod hanekro og korsblomstret ukrudt giver en blanding af Fighter 480 + 3 (– max. 5) g/ha Harmony 50 SX + olie erfaringsvis en god effekt. Harmony 50 SX giver en vækststandsning i græs, som er i kraftig vækst, og må om foråret derfor kun bruges, hvor udlægget står beskyttet i en dækafrøde. Ovenstående gælder også for lucerneudlæg. Behandlingsfrister for aktuelle midler ses i tabel 4.

Tabel 4 Behandlingsfrister i vårsæd af korn med udlæg af kløvergræs og/eller lucerne

Middel	Dæksæd m. kløvergræsudlæg			Dæksæd m. lucerneudlæg			Afstandskrav ²⁾ til [m]			NB.
Produktnavn	Grøn-korn	Helsæd, byg	Korn, modenhed	Grøn-korn	Helsæd, byg	Korn, modenhed	Vand-miljø	§3	Veje, boliger, offentlige arealer	
Basagran SG	Stadie 12-14			- 1)			2	5	1	Max 1. behandling pr. år
Fighter 480 ²⁾	7 uger før høst		10 uger før høst	7 uger før høst		10 uger før høst	2	-	-	Max 1. behandling pr. år
Harmony 50 SX	Stadie 12-30 Senest 2 uger før høst		Stadie 12-30 Senest 2 mdr. før høst	Stadie 12-30 Senest 2 uger før høst		Stadie 12-30 Senest 2 mdr. før høst	10	-	-	Max 1. behandling pr. år
Stomp CS	Stadie 11-13 Senest 6 uger før høst						20	-	2	Max 1. behandling pr. år
Primera Super	Stadie 14-30						2	-	-	Max 1. behandling pr. år

1) Ikke godkendt i angivet afgrøde.

2) Fighter 480 med GAMMEL etiket.

Tabel 5 Ukrudtsbekæmpelse i vårsæd med udlæg af kløvergræs og/eller lucerne

Middel	Dosering [L/g/kg pr. ha]		Ukrudtsbestand og bemærkninger
	Helsæd	Modenhed	
Fighter 480 Renol ¹⁾	0,5-1,0 0,5	1,0-1,25 0,5	Alm. ukrudtsbestand. Min. 12 °C, optimum 20 °C, sol, god luftfugtighed. Morgensprøjtning.
Fighter 480 Stomp CS	0,5-0,75 0,5-0,75	0,75 0,5-0,75	Som ovenfor, men bedre effekt på agerstedmoder, fuglegræs, hanekro, rød tvetand og snerlepileurt. God jordfugtighed og 4 timers tørvejr.
Basagran SG Renol ¹⁾	0,28-0,55 0,5	0,55-0,68	Alm. ukrudtsbestand. Min. 12 °C, optimum 20 °C, sol, god luftfugtighed.
Fighter 480 Harmony 50 SX Renol	0,5-0,7 3-5 0,5	0,5-0,7 3-5 0,5	Som ovenfor, men bedre effekt på hanekro og korsblomstret ukrudt. Min. 12 °C, optimum 20 °C, sol, god luftfugtighed og 4 timers tørvejr.
Primera Super Spred-klæbemiddel	0,8 0,15	0,8 0,15	Flyvhavre, alm. hanespore og grøn skærmaks. Min. 5 °C, optimum 15-20 °C, god luftfugtighed og 2 timers tørvejr.

1) Renol, MaisOil eller anden "super-olie".

Aktuelt i hestebønner og ærter med udlæg af kløvergræs og lucerne

Af planterådgiver Thomas Harbo

Med varme og tørre forhold i markerne er der gode betingelser for den sribede bladrandbille. I nogle marker er ærterne over den kritiske fase, men vær opmærksom på bladnav på kløverplanterne i den kommende tid.

Særligt under varme og tørre forhold kan den sribede bladrandbille optræde i så store antal, at den med sine gnav gør skade på dæksæd af hestebønne og markært samt kløver- og lucerneplanter i nyt udlæg. Billen flyver fra læhegn og ind i markerne, når temperaturen er over 18 °C. Æglægningen finder sted i fem uger fra indflyvning i marken. Angreb ses som "billetklip" i randen af bladene på ærter, hestebønner, lucerne og kløver her i foråret. Under tørre forhold vil mange æg og larver dø, inden de når rødderne. I kløvergræs- og lucerneudlæg kan det blive aktuelt at bekæmpe den nye generation, som dukker op i juli/august, efter høst af dæksæden.



Billede 4 Ærteplante med gnav af sribet bladrandbille. I denne mark er der sået kløvergræsudlæg, som også kan skades af bladrandbillerne (Foto: Vivi Ernstsén, SAGRO).

I de tidlige vækststadier er skadestærsklen gennemsnitligt ét gnav pr. plante på ærter og hestebønner. I svagt udviklet kløvergræsudlæg er skadestærsklen 20 % angrebne planter, mens der kun sjældent er bekæmpelsesbehov i kraftigt udviklede udlæg.

I rene ærter, byg/ært og hestebønner kan bladrandbillerne bekæmpes med pyrethroider. I øjeblikket er kun Lamdex og Mavrik/Evure Neo godkendt. Se forslag til dosis i tabellen herunder.

Tabel 6 Bekæmpelse af sribet bladrandbille.

	Ærter		Hestebønner	
	Behandlingsfrist, afgrødestadium	Dosering [kg, L/ha]	Behandlingsfrist, afgrødestadium	Dosering [kg, L/ha]
Lamdex	9-12 og 35-71	0,15	9-12 og 35-71	0,15
Mavrik/Evure Neo	10-79	0,15	50-79	0,15

Planteværnsaftaler

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

Planteværnsaftale, rammeaftale, serviceaftale – kært barn har mange navne. De fleste grovareselskaber udbyder en form for planteværnsaftale ved køb af planteværn. Der er stor forskel på hvilke fordele, aftalerne indeholder. Er hele årets forventede planteværnsforbrug leveret på bedriften, bør du tjekke din aftale for, hvordan mulighederne er for returnering af uåbnet planteværn, suppleringsordrer samt forsyningssikkerhed.

Selvom aftalen indebærer fuld returret, ses det også, at det kun gælder for planteværn, som også er godkendt i 2026, eller planteværn som ikke skal udfases. Tjek derfor allerede nu, om den/de ordre du har modtaget med planteværn ikke indeholder midler, som udløber i 2025 eller 2026. Er det tilfældet og din aftale indebærer returret, vil vi opfordre til, at du straks kontakter din grovare, hvor det er købt.

I sæsonen kan der opstå behov for suppleringsordrer. Kan du få din suppleringsordre leveret indenfor et døgn eller to, eller skal du til den nærmeste afdeling, for at få udleveret suppleringsordren. Hvis det er udlevering fra nærmeste afdeling, bør du undersøge, hvor langt du har til den nærmeste afdeling med udlevering af planteværn. I tilfælde af at suppleringsordren omhandler planteværn, hvor forsyningssikkerheden er ustabil, hvordan vil grovaren så tackle dette.

Selvom planteværnsaftalen indeholder faglig sparring fra grovaren, kan du forsat kontakte din planterådgiver i SAGRO for et markbesøg med uvildig rådgivning.

Afpudsning af vedvarende græs med/uden PLG-aftale

Af planterådgiver Thomas Harbo

Benyt de tørre forhold til at afpudse lysesiv.

Med de vådere forhold i mange marker – ikke mindst efter sæsonen 2024 – har lysesiv og andre arter, som er konkurrencesterke på vandlidende arealer, rigtig gode betingelser, og de breder sig i markerne på bekostninger af græsser og urter. I øjeblikket er det mange steder muligt at køre på de lavere arealer, hvorfor du kan benytte lejligheden til at afpudse arealerne. Det kan give lidt mere lys til de lavere-voksende arter, men det vil dog næppe betyde nogen væsentlig ændring i plantesammensætningen på længere sigt.



Billede 5 Lysesiv breder sig på de lavere arealer (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

I perioden 1. maj til 20. juni er afpudsning/slæt ikke tilladt på arealer med PLG-tilsagn af hensyn til jordrugende fugle og andet dyreyngel. Med andre ord har du endnu godt 14 dage frem til månedsskiftet til at afpudse arealerne. Andre marker, hvor der ikke er noget PLG-tilsagn, er ikke omfattet af nogen forbudsperiode.

Hvor det på brakarealer er muligt at opfylde forpligtelsen til landbrugsaktivitet ved afpudsning i april måned, er dette IKKE tilfældet på græsarealer. Her skal landbrugsaktiviteten, afpudsning, slæt eller afgræsning, ske i perioden 1. juni til 25. oktober.

REGLER OG TILSKUD

Ansøgningsfrist for Fællesskema

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Sidste frist for rettidig indsendelse af fællesskema (FS) er den 28. april 2025

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV), som er det mundrette navn for Landbrugsstyrelsens efterfølger, har allerede i uge 15 valgt at forlænge fristen for rettidig indsendelse af FS med tre dage, så mandag den 28. april er sidste frist for rettidig indsendelse.

Fra den 29. april 2025 til og med den 23. maj 2025 er der frist for indsendelse af forsinket ansøgning, og ændringer til dit fællesskema. Hvis du sender en forsinket ansøgning ind, så vil din støtte blive nedsat med 1% pr. arbejdsdag, du indsender forsinket.

Hvis dit fællesskema er blevet sendt ind, og du har nogle rettelser til fællesskemaet, så tag fat i din planterådgiver hurtigst muligt, så det kan blive rettet til.

Såningsfrist blomster- og bestøverbrak

Husk såning senest 30. april

Har du blomster- eller bestøverbrak på nogle af arealerne i din markplan, så skal du være opmærksom på, at blomster- eller bestøverbrak-blandingen skal sås senest den 30. april. Inden såning af blomster- eller bestøverbrak-blandingen, skal der foretages en mekanisk jordbearbejdning af arealet.

Vent med at så til sidst i april

I frøblandingerne med blomster- og bestøverbrak er der flere arter med små frø, som er "sarte" ved tidlig etablering. For at sikre den bedste etablering og give den diverse blomsterflora, som vi gerne vil have, skal du afvente, at jorden er tilstrækkelig lun, og at den værste risiko for nattefrost er ovre, så du sikrer en hurtig fremspiring.

Ny app fra Styrelsen

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

App'en "Landbrugsstyrelsen" erstattes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs (SGAV) nye app "Jordbrugsfoto".

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø lancerer en ny og opdateret app "Jordbrugsfoto", som skal erstatte den tidligere app "Landbrugsstyrelsen". App'en bruges til dokumentation af forholdene på dine marker, og til besvarelse af høringsbreve fra den satellitbaserede kontrol. Høringsbrevene modtager du fortsat i Tast selv. I brevet står beskrevet, hvad du skal gøre, og om app'en skal bruges til at svare på høringen.

I app'en kan du også se de høringsbreve, der evt. er kommet i forbindelse med den satellitbaserede kontrol, og herefter vil der i ikonet "opgaver" fremgå, hvilke marker du skal ud at tage billeder af og indsende via "Jordbrugsfoto".

Jordbrugsfoto app'en findes i Google Play eller App Store, hvor du normalt henter dine app's. Styrelsen har lavet en brugervejledning til Jordbrugsfoto, og der er lavet en vejledning, der viser hvor mange billeder, der skal tages i marken, og hvordan billederne skal tages. Du finder diverse vejledninger fra Styrelsen i nedenstående oversigt.

Tag billeder på forhånd

I nogle tilfælde er du nødt til at sikre dig dokumentation "på forhånd". Det drejer sig om de situationer, hvor beviserne så at sige er væk, når den satellitbaserede afgrødekontrol gennemføres. Det kan f.eks. være flg. situationer:

- Afpudsning af slåningsbrak i april.
- Efter sommerperioden kan det næppe ses i marken eller med satellit, at marken er pudset af i april.
- Hvor afgrøden er "Grønvinterkorn" med kløvergræs-/græsudlæg.
- Dæksæden er høstet inden afgrødekontrollen.

Når du tager billeder med app'en, så følg vejledningen for at sikre dig, at du får taget billeder nok og fra de rigtige positioner.

Vejledninger fra SGAV